

EL SACRAMENTARI LECCIONARI DE SANT BOI DE LLUÇANÈS

(Vic, Biblioteca Episcopal, frag. I/5)

per MIQUEL DELS SANTS GROS I PUJOL

La parròquia de Sant Boi de Lluçanès, situada uns vint-i-cinc kilòmetres al nord-oest de la ciutat de Vic, sortosament, ha conservat en els relligats del seu arxiu parroquial fragments de dos sacramentaris diferents del segle x. El més tardà, de l'últim quart del segle (Vic, Bib. Episc., frag. I/6), ja ha estat publicat,¹ mentre que l'altre (ara Vic, Bib. Episc., frag. I/5), que és quelcom anterior, és l'objecte d'aquest estudi. Aquest, a més, presenta la peculiaritat de ser alhora un sacramentari leccionari perquè té les lectures bíbliques intercalades en els llocs corresponents de cada celebració eucarística, cosa que el converteix, entre tots els altres antics sacramentaris catalans íntegres i fragmentaris fins ara coneguts, en una peça força singular. No és encara un veritable missal perquè no conté els cants de la missa, però ja mostra la tendència que prompte hi hagué, sobretot en les parròquies petites i amb poc personal, a que el celebrant tingués a mà en un sol volum tots els textos necessaris per a la celebració eucarística.²

DESCRIPCIÓ DEL MANUSCRIT

D'aquest valuós manuscrit només se'n conserven tretze folis dels cent cinquanta o més que originàriament tenia. No és molt, però com veurem

1. M. S. GROS, «El Sacramentari de Sant Boi de Lluçanès (Vic, Bib. Episc., frag. I/6)», *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 13 (2005), p. 17-46.
2. Un cas semblant, però només format pels cants i les lectures de la missa, el tenim en el manuscrit Tarragona, Arxiu Històric Arxidiocesà, frag. 20, que el seu editor col·loca vers l'any 900. Cf. A. M. MUNDÓ, «Un fragment molt antic de litúrgia romana a Catalunya», *II Congrés Litúrgic de Montserrat, 2: Secció d'Història*, Montserrat, 1967, p. 173-191.

en descriure'ls, són suficients per a donar-nos una idea general del seu contingut.

El pergamí és força gruixut i no massa ben elaborat. No es tracta pas, doncs, d'un manuscrit de luxe. Els folis actualment fan 36 × 26 cm. Tots semblen amb els marges retallats, i no porten ni numeració de quaderns ni reclams. Anaven encarats així: <><>|<><>, segons pot deduir-se del primer quadern parcialment conservat. El ratllat és fet a punta seca sobre la cara del pèl.

Els folis segueixen aquest ordre i contenen aquestes seccions del manuscrit:

- f. 1-4: Són els dos bifolis interiors del primer quadern del volum, i contenen part de l'ordre i del cànon de la missa, part de la missa del dissabte de les Témpores d'Advent, les misses de l'Anunciació (18 de desembre), de l'apòstol sant Tomàs (21 de desembre) i de la quarta dominica d'Advent, oracions per als oficis d'Advent i l'afegitó de la missa de sant Ermengol d'Urgell (3 de novembre).
- f. 5-6: Els dos folis segurament pertanyen al mateix quadern i contenen una missa per al temps de Nadal, oracions per als oficis nadalencs, la missa de sant Esteve (26 de desembre), la primera missa de sant Joan Evangelista (27 de desembre), la de la dominica segona de després de Nadal, les misses de la vigília (5 de gener) i del dia de l'Epifania (6 de gener), oracions de l'ofici de l'Epifania, i la missa del primer diumenge de després d'aquesta festa.
- f. 7-8: Folis de diferents bifolis amb el text seguit, que contenen les misses del divendres de l'última setmana de la Quaresma i del Diumenge de Rams, amb oracions per a la benedicció de les palmes.
- f. 9-10: Bifoli de l'interior del quadern amb oracions per a l'adoració de la creu del Divendres Sant i inici de la Vetlla de Pasqua.
- f. 11: Missa de l'aniversari de la consagració d'una església, seguida de dues misses per al rei i dues altres misses per als sacerdots.
- f. 12: Part de l'«Ordo ad visitandum infirmum» i de la «Comendatio anime».
- f. 13: Set lectures «In vigilia defunctorum», precedides d'una «Missa de mortalitate» que és un afegitó quelcom posterior.

La lletra és la minúscula carolina de mitjan segle x, i està distribuïda en dues columnes que, conjuntament, ocupen 29 × 21 cm. És força arrodonida i indica la mà d'un bon copista. Fa 0,3 cm d'alçada en el cos del manuscrit i només 0,15 cm en una rúbrica del foli 5v. La tinta és de color marró fosc. Les rúbriques són en vermell, ara força oxidat, excepte

les de l'ordre d'unció dels malalts del foli 12v, on devien alternar dues línies de color marró fosc amb dues de vermell, aquestes últimes, però, mai escrites. Es conserven algunes preinscripcions marginals de les rubriques. Les majúscules són força senzilles, alternant les de color vermell amb les de color negre, exepte la V del «Vere dignum» —f. 1— i la T del «Te igitur» del cànon de la missa —f. 1v—, que són de grans proporcions, amb entrellacats de tipus carolingi i irlandès. Aquestes dues lletres estan en relació directa evident amb la gran I del «In principio» dels fragments de la gran Bíblia de la catedral de Vic, del segon quart del segle x, actualment Vic, Bib. Episc., ms. 255.³ D'aquestes dues esplèndides inicials en donem reproducció fotogràfica. A l'anvers del foli 13 hi ha un afegitó —n. 158 de la present edició— escrit en la lletra minúscula carolina pròpia dels documents notariais, quelcom posterior al manuscrit, encara que de pocs anys.

ESCRITOR I DATACIÓ

Pel que fins aquí hem dit, no es pot pas dubtar que aquests fragments de sacramentari leccionari són obra de l'escriptori de la catedral de Vic, malgrat que l'ordre d'unció dels malalts, en la part rubrical, s'aparti força dels altres ordres similars que ens permeten de conèixer els manuscrits certament osonencs, en concret el del Sacramentari de Vic fet escriure pel bisbe Oliba l'any 1038.⁴ Aquestes divergències indiquen que en la restauració del culte a la catedral osonenca, al final del segle ix o alguns anys després, hi foren portats ordres litúrgics de diferent procedència, potser no tots vinguts directament de la catedral de Narbona, per bé que aquests últims foren els que en definitiva es varen imposar. Aquest ordre, de fet, segurament mai no fou utilitzat, com deixa entreveure el que l'esmentada part rubrical quedés a mig copiar. La presència al foli 4v d'una missa en honor del bisbe sant Ermengol, afegida ja a la segona meitat del segle xi, al final d'una columna que inicialment havia quedat en blanc, tampoc dificulta aquesta atribució. Un cop obert el seu culte a la catedral d'Urgell, és lògic que aquesta es convertís en un centre de difusió del seu culte, principalment a través de les seves relíquies. No sabem si tingué culte a la parròquia de Sant Boi de Lluçanès, però tampoc res no s'hi oposa.

L'argument més valuós per atribuir els fragments de sacramentari a l'escriptori de Vic és la semblança de la seva lletra amb els documents escrits i signats pel canonge osonenc Recared, del qual l'Arxiu Capitular

3. Ha estat descrit per M. S. GROS, «Fragments de bibles llatines del Museu Episcopal de Vic», *Revista Catalana de Teologia*, 3 (1978), p. 153-171. La part inferior de la inicial ha estat publicada per R. ORDEIG, *Els orígens històrics de Vic. Segles VIII-X*, Vic, 1981, p. 117.
4. A. OLIVAR, *El Sacramentario de Vic*, Barcelona, 1953, n. 1469-1489.

De la Donator. Certū quidē &
 ex pontanea hoc elegit bona uolun-
 tate. ipse uisibile uischo. qui mihi aduenit ex compa-
 rant. ipsas casas cum curtes & ortos & terras culti-
 uum illi arbores que uocant riolado. & decyrci. &
 omnia supra scripta qđ ego ero de oliba. & de u-
 do atq; dono. ad ipsius ecclie beati petri. apłi. in
 magnitudine. usufructu atq; laborandi offeren-
 hanc donatione uenerit aduimpendi p
 nonnullis. saluquid; uplo quantū adeo-
 id; septembris. anno viii. regnante ludouic
 qđ m. asenaro. qđ m. bon

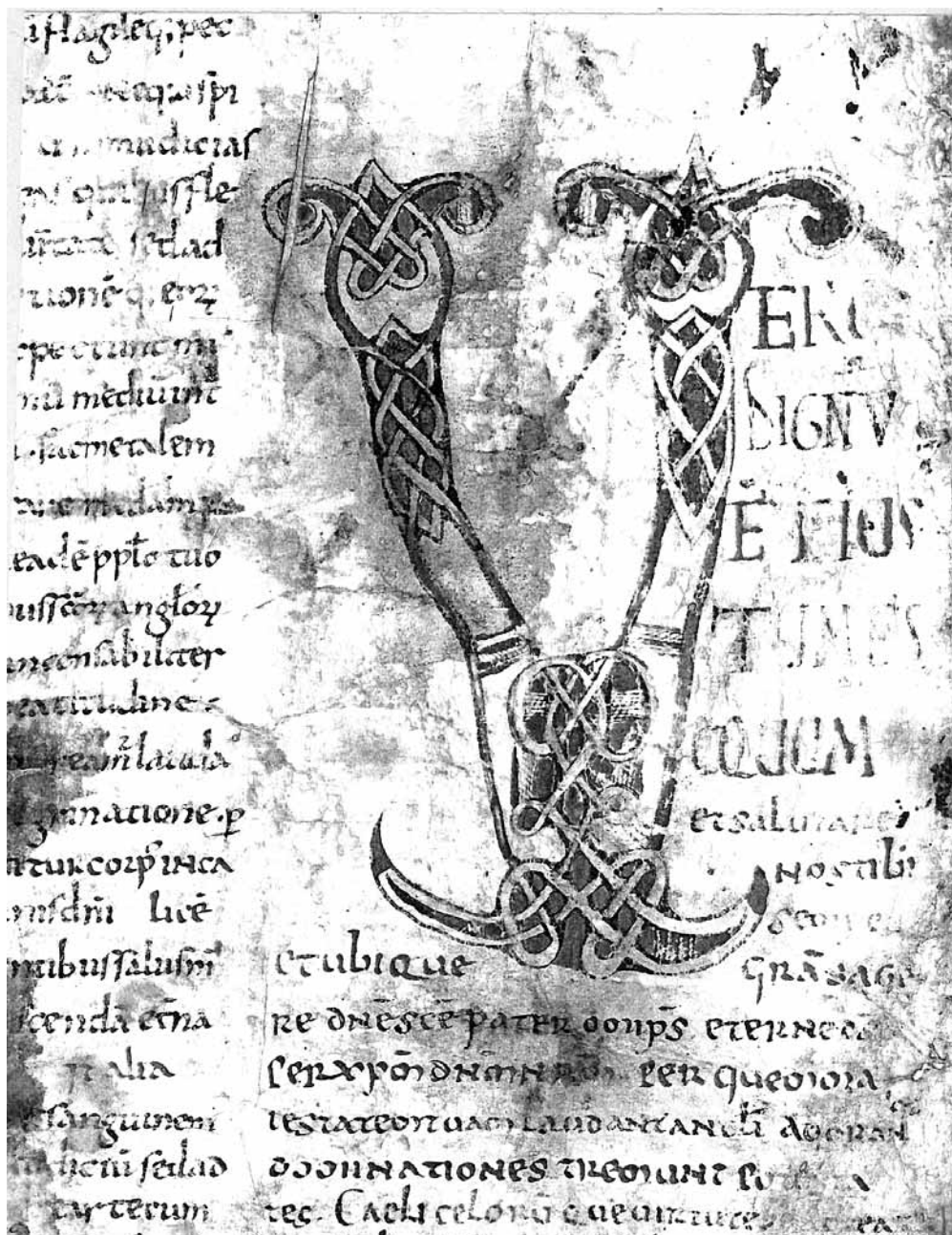
RECHARDVS. Leuita qui han

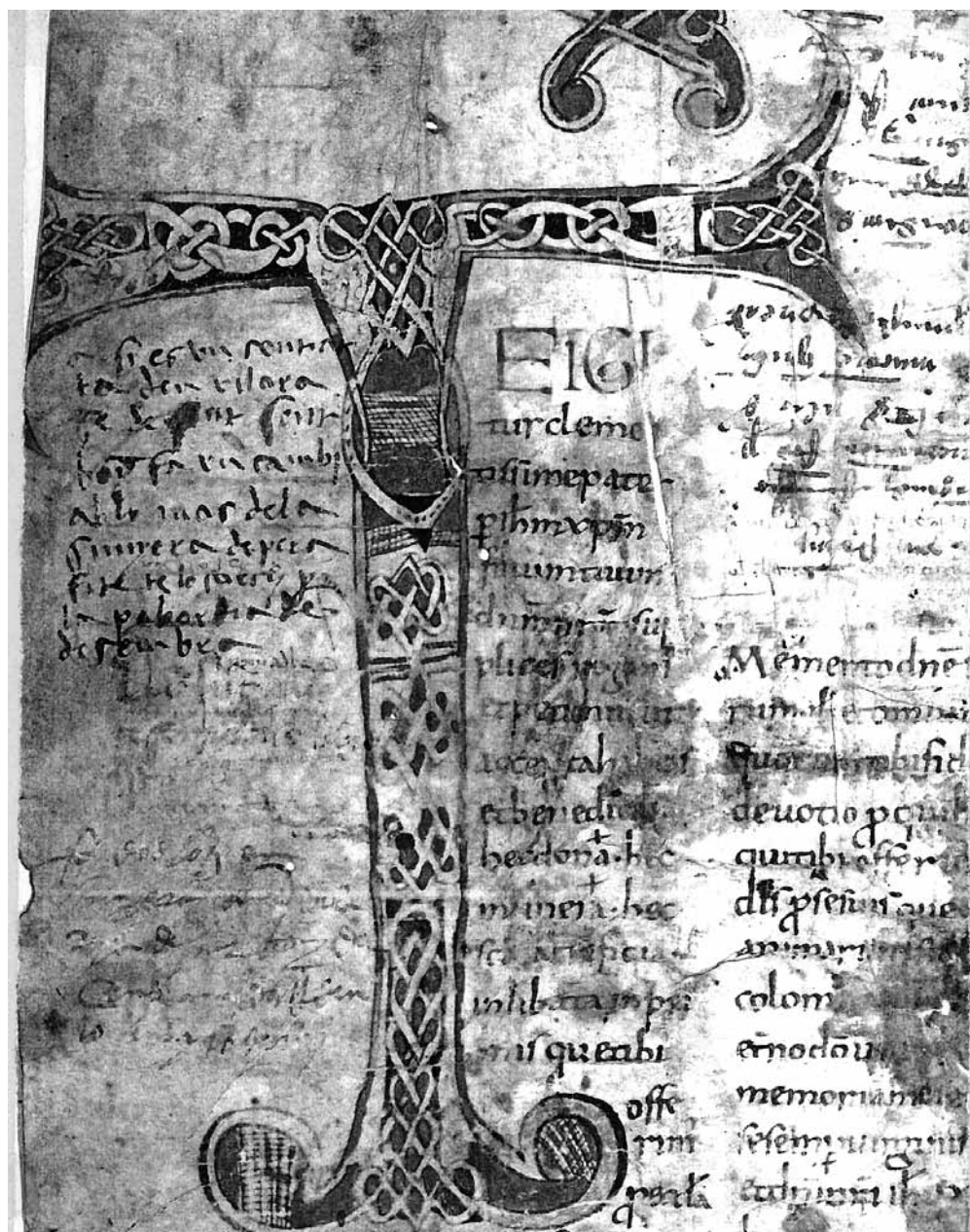
aā p̄tiosē hui
 . Apisceteris
 animantibus
 a corporis par
 gusto uersat
 lis. sed for osin
 iporum uice
 berna posue
 rnt tempoz
 amp de undi
 it. Dispsaq; p
 pennis erun
 larte ore lege
 ctualibus suis.
 q; alie in exa
 naciglutino
 cie mella sti
 aefincera.
 hecollectis
 nt. Ouere bea
 a facum mas
 uassant. nec fi
 tem. Sicut scā

omē clerum et deuotissimū pplmuna
 cumpagrenrō. it quietē temporum cō
 cessa in his paschalibus gaudiis conser
 uare digneris p̄ eundem dñm nr̄m ih̄m

D quid uicias. *Om̄m uola pasce*
 modetue in hac p̄cipuē noctē largi
 nis p̄picare uniuersis hordinis acerto
 talis officii: et om̄s gradus famulatus
 nr̄i p̄fecta delictorū remissione sc̄ifica:
 ut ministra tuo regeneratrici gte
 tue nulli esse obnoxios paciari soffēsē

In principio crea. *Libro gen̄is*
 uit d̄s. celū et terrā. Terra
 aut erat inanis et uacua. et tenebre
 sup̄ faciem abissi. et sp̄s d̄s ferebatur
 sup̄ aquas. Dixit q; d̄s. fiat lux. Et fa
 ta est lux. Et uidit d̄s lucē quod es
 set bonā: et diuisit lucem a tenebris.
 appellauitq; lucē diē: et tenebras
 noctē. factum q; est uespere et ma
 ne dies unus. Dixit quoq; d̄s. fiat fir
 mamentū in medio aquarū: et diui
 data aquas ab aquis. Et fecit d̄s firma

de Vic en conserva quatre originals que van de l'any 944 al 976. L'any 944, Recared encara es presenta com a levita en una donació feta a la catedral de Sant Pere de Vic.⁵ Cinc anys després, el 949, ja signa com a prevere en una altra donació a la catedral osonenca.⁶ L'any 956, actua d'escriptor en una permuta feta pel bisbe Guadamir i els canonges osonencs.⁷ L'últim document és de l'any 976. Es tracta d'una altra permuta feta pel bisbe Frujà i els canonges de Vic.⁸ Que era canonge ho sabem perquè l'any 957 figura com a tal en el decret del bisbe Guadamir de dotació de la canònica de Sant Pere de Vic.⁹ Possiblement també és l'escriptor de l'inventari dels béns mobles de la seu osonenca, fet el dia 14 de juny de l'any 957, després de la mort de l'esmentat bisbe Guadamir.¹⁰ De tota aquesta documentació se sap que Recared era un canonge osonenc que gaudí de la confiança dels bisbes Guadamir i Frujà. De l'estudi de la seva lletra, a més, es pot deduir que era un home culte, o almenys un bon copista que usava un tipus de lletra librària força correcta.

Del primer document, el de l'any 944, quan encara només era diaca, en reproduïm la part esquerra, lleugerament augmentada per poder-la comparar visualment amb la lletra del Sacramentari Leccionari. On més destaca el seu domini i coneixença de l'art d'escriure és en la signatura, escrita en majúscules que s'inspiren en l'antiga lletra capital romana. També, una de les seves lletres més característiques és la *t*, que normalment es presenta en els dos documents gairebé com una *c* amb un tret en la part superior, però sense que la part superior de l'esmentada *c* sobresurti gens. Malgrat que no podem pas presentar arguments apodíctics per atribuir el Sacramentari Leccionari al canonge Recared, sí que la comparació dels dos textos permet datar-lo amb molta seguretat els anys en què el canonge osonenc actuava d'escriptor de documents a la seu de Vic, és a dir, al segon terç del segle x, entre els anys 944-976.

El fet que el Sacramentari Leccionari sigui de gran format i el seu text es presenti escrit a dues columnes també té la seva importància per poder adjudicar-lo a l'escriptori osonenc, perquè no és pas l'únic exemplar conservat a la Biblioteca Episcopal amb aquestes dues característiques. Tenim aquests altres quatre exemplars:

- a. Vic, Bib. Episc., Frag. I/1: Fragment de Sacramentari procedent de Sant Feliu de Torelló (Plana de Vic), 34 × 26? cm. Mitjan segle x.
- b. Vic, Bib. Episc., Frag. I/7: Fragments d'un Sacramentari procedents de Sant Cristòfol de Tavertet (Collsacabra), 34 × 26 cm. Mitjan segle x.

5. E. JUNYENT, *Diplomatari de la Catedral de Vic. Segles IX-X*, Vic, 1980-1996, doc. 222.

6. Ítem, doc. 254.

7. Ítem, doc. 290.

8. Ítem, doc. 434.

9. Ítem, doc. 302.

10. Ítem, doc. 303.

- c. Vic, Bib. Episc., Frag. I/34: Fragment de Sacramentari de Sant Pere de Torelló (Plana de Vic), actualment només fa 26 × 25 cm. Mitjan segle x.
- d. Vic, Bib. Episc., ms. 66(XLVIII): Sacramentari de la Catedral de Vic, fet escriure l'any 1038 pel bisbe Oliba, per a la consagració de la nova catedral romànica, 35,5 × 26 cm.¹¹

Els cinc sacramentaris —el Sacramentari Leccionari de Sant Boi i els quatre anteriorment esmentats—, a més de presentar-se escrits en dues columnes, tenen un format que s'acosta als 34/36 × 25,5/26 cm, cosa que permet intuir un costum de l'escriptori osonenc, de fer grans sacramentaris que s'haria iniciat a mitjan segle x, entre els anys 940-970, molt possiblement per l'esmentat canonge Recared, al qual, de poder-ho confirmar amb seguretat, també caldria adjudicar els sacramentaris de Sant Feliu de Torelló i de Sant Cristòfol de Tavertet, les dues primeres peces de la llista anterior. L'últim sacramentari escrit amb aquestes característiques, segons pot deduir-se dels manuscrits conservats, seria el de la catedral de Vic, de l'any 1038, escrit pel canonge Ermemir Quintilià, quart de l'esmentada llista. De fet, Ermemir, en els sacramentaris que posteriorment va escriure per a les parròquies de Sant Julià de Vilatorrada i de Santa Eugènia de Berga, ambdues també a la Plana de Vic, utilitzà formats més reduïts amb el text a una sola columna.¹²

COMENTARI

En la descripció de les fonts, per a les oracions, ens fixem especialment en el Sacramentari Gregorià (SGre) i en el seu suplement (SupG) i, en la mesura de possible, el comparem amb l'altre sacramentari procedent de la parròquia de Sant Boi,¹³ així com amb el Missal de Vic imprès l'any 1496 (MVic 1496) i el Missal Romà del Concili de Trento (MRom).¹⁴ Per a les lectures bíbliques, a més d'aquests dos últims missals, utilitzem el *Comes* de Murbach (CMur),¹⁵ que ens dóna el leccionari de la missa en ús al regne franc a la segona meitat del segle VIII.

11. Cf. nota 4.

12. Ambdós fragments han estat publicats per A. OLIVAR, «Sobre el Sacramentari de Sant Julià de Vilatorrada», *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 11 (2003), p. 47-56, i «Sobre Ermemir Quintilià i un fragment de Sacramentari de Santa Eugènia de Berga», *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 12 (2004), p. 91-99.

13. Cf. nota 1.

14. *Missale Vicense 1496. Edició facsimilar reduïda a cura de Francesc Xavier Altés i Aguiló*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2001, BLC 3. Pel Missal Romà de Trento utilitzem l'edició: *Missale Romanum, ex decreto Sacrosancti Concilii Tridentini restitutum, Pii V Pont. Max. iussu editum*, París, 1575.

15. A. WILMART, «Le Comes de Murbach», *Revue Bénédictine*, 30 (1930), p. 25-69.

L'ordre de la missa —n. 1-6—

D'aquesta part del Sacramentari Leccionari, que devia començar al revers del primer foli, ara perdut, del quadern inicial, només es conserva part de les oracions del final de l'ofertori —n. 1-2—, una apologia sacerdotal per a resar durant el cant del «Sanctus» —n. 3—, la pregària del moment de la immixtió —n. 4—, la pregària per al moment de la comunió del sacerdot —n. 5— i l'apologia final d'abans de la benedicció de comiat —n. 6—, tot posat conjuntament i abans del cànon. Comparat amb l'altre sacramentari de Sant Boi, li falten les pregàries de preparació del sacerdot prèvies a l'inici de la celebració eucarística, la benedicció del diaca que ha de llegir l'evangeli, la benedicció de l'encens, la pregària del moment d'estendre els corporals sobre l'altar i les dues oracions específiques de l'oferiment del pa i del vi. Comença, doncs, amb les dues pregàries de després de l'oferiment del calze en les quals es demana conjuntament que Déu accepti aquestes ofrenes. Ambdues oracions es troben també en l'esmentat sacramentari, la qual cosa indica que han de pertànyer al primer ordre de la missa osonenc conegut fins ara. El mateix cal dir de l'apologia sacerdotal per a dir durant el cant del «Sanctus» que figura en la part conservada dels dos manuscrits. Al Sacramentari Leccionari, en canvi, li manca l'admonició «Obsecro vos fratres ut oretis» dirigida al poble en acabar l'ofertori, abans del rés de la «sacra», cosa força rara perquè es troba en tots els manuscrits osonencs que han conservat aquesta part de l'ordre de la missa. El conjunt acaba, com hem dit, amb les oracions sacerdotals de la immixtió, de la comunió del sacerdot i d'abans de la benedicció final del poble, que l'altre sacramentari de Sant Boi no té per culpa d'una llacuna. Els dos manuscrits, malgrat les seves llacunes, permeten seguir els primers passos del futur ordre de la missa osonenc.

El cànon de la missa —n. 7-12—

El cànon comença directament amb el diàleg previ al prefaci comú. No té, doncs, abans, el títol propi del Sacramentari Gregorià ni l'extensa rúbrica que en aquest sacramentari indica l'ordre de les diferents parts de la missa —SGre 1-2—, tal com encara es troben en l'altre sacramentari de Sant Boi. Tampoc no té el «Memento mei queso», que és un afegitó carolingi d'aquest sacramentari, ni els sants no romans que té intercalats al «Communicantes», ni, com és lògic, les esmenes que al segle XII calgué fer-li per adaptar-lo als textos romans del moment. És, per consegüent, un testimoni del cànon gregorià, molt més fidel als models carolingis difosos des de la cort d'Aquisgrà, entorn de l'any 800. La part del text conservada acaba amb la consagració del calze.

Temps d'Advent —n. 13-21 i 32-43—

La part conservada d'aquest temps litúrgic conté part de la missa del Dissabte de les Témpores, els textos de la quarta domínica i una petita col·lecció d'oracions adventuals per a rés de l'ofici diví. El Dissabte de les Témpores s'inicia amb les dues últimes lectures de l'antiga vetlla «in XII lectiones». Aquestes dues lectures, l'epístola i l'evangeli, són els mateixos textos bíblics que es troben en el CMur n. 155, en el MVic 1496 f. VII i en el MRom del Concili de Trento. Les oracions són les mateixes que el Sacramentari Gregorià té en aquesta celebració, completades amb el prefaci tret del Suplement d'Aniana.

La quarta domínica d'Advent, en les oracions, segueix fidelment l'ordre de pregàries de l'esmentat Sacramentari Gregorià, intercalant-hi també el prefaci tret del Suplement d'Aniana. Les lectures són les mateixes que les del CMur n. 156. El MVic 1496 f. VIIIv) també té aquestes mateixes lectures, mentre que el MRom de Trento en té unes altres perquè les d'aquesta domínica les fa llegir en la tercera domínica. Després de la missa, vénen les sis mateixes oracions de l'ofici diví que el Sacramentari Gregorià porta en aquest mateix lloc.

Santoral del mes de desembre —n. 22-31—

El Sacramentari Leccionari, en la part conservada, només preveu dues celebracions del santoral. Són les misses de l'Anunciació (18 de desembre) i la de l'apòstol sant Tomàs (21 de desembre). La primera és d'origen hispànic, i la segona procedeix dels sacramentaris gelasians. La festa de l'Anunciació fou col·locada aquí, el dia 18 de desembre, vuit dies abans de Nadal, traient-la de la data tradicional del dia 25 de març, pel X Concili de Toledo, cànon 1, celebrat l'any 656, a fi d'evitar les dificultats —qüestió del dejuni, principalment— que ocasionava quan queia en temps de Quaresma.¹⁶ La rúbrica encara ha conservat la data del 25 d'abril —«VIII kalendas aprilis»—, mentre que una nota adverteix que les oracions han de ser cercades en aquesta mateixa data del santoral del volum, ara perdut. La missa és la mateixa del Sacramentari Gregorià. El prefaci, en canvi, sembla propi, i les dues lectures que segueixen semblen no tenir cap relació amb aquesta festivitat.

La festa de l'apòstol sant Tomàs, fins la reforma litúrgica del Concili Vaticà II se celebrava el dia 21 de desembre. Les oracions procedeixen del Sacramentari Gregorià, mentre que el prefaci podria ser propi de la tradició litúrgica catalanonarbonesa perquè també figura en el Sacramentari de Vic. L'epístola és la mateixa del MRom de Trento, i l'evangeli

16. G. MARTÍNEZ-F. RODRÍGUEZ, *La Colección Canónica Hispana*, vol. V: *Concilios Hispanos: Segunda parte*, Madrid, 1992, p. 517-518.

és del CMur n. 117). El MVic 1496 f. LXXXII té les dues mateixes lectures que el nostre Sacramentari Leccionari.

Missa de sant Ermengol d'Urgell (3 de novembre) —n. 44-46—

D'aquesta missa, només se n'han conservat la col·lecta, la secreta i el prefaci. Sembla que són peces pròpies del nostre manuscrit, i s'inspiren en formularis romanofrancs paral·lels. No són els textos que es troba en els llibres litúrgics de la Seu d'Urgell.¹⁷ Com ja hem indicat, aquests textos són un afegitó de la segona meitat del segle XI, fet en un espai del final de la segona columna del foli 4v que originàriament havia quedat en blanc.

Temps de Nadal —n. 47-73—

D'aquest temps litúrgic, només s'han conservat una missa nadalenca, segurament de tipus votiu, una llista d'oracions per a l'ofici diví d'aquest temps litúrgic, la missa de sant Esteve (26 de desembre), l'inici de la primera missa de l'evangelista sant Joan (27 de desembre) i part de la missa de la segona domínica de després de Nadal. S'han perdut, doncs, els textos propis de la vigília de Nadal, les tres misses d'aquesta diada, la segona missa de sant Joan Evangelista, la dels Sants Innocents (28 de desembre), la del papa sant Silvestre (31 de desembre), l'octava de Nadal (1 de gener) i la de la primera domínica d'aquest temps litúrgic. La missa nadalenca que conserva és formada per quatre oracions, la primera de les quals és un text que el Sacramentari Gregorià té després de la tercera missa de Nadal per a ser utilitzat en els oficis divins d'aquest temps litúrgic, mentre que la «sacra», el prefaci i la postcomunió són els mateixos textos de la tercera missa de Nadal. Podria tractar-se d'una missa per a les fèries nadalenques. Si fos la tercera missa de Nadal, com és lògic, portaria les lectures bíbliques corresponents i el «communicantes» propi. La llista de les oracions nadalenques per a l'ofici és la mateixa de l'esmentat Sacramentari Gregorià, amb aquestes tres variants: s'inicia amb la mateixa oració que serveix de col·lecta en la missa anteriorment citada, repetint-la íntegrament; l'ha suprimida en el lloc que el Sacramentari Gregorià la té, i presenta les dues últimes peces en ordre invertit.

La missa del diaca sant Esteve (26 de desembre) és la mateixa del Sacramentari Gregorià completada amb el prefaci propi del sant que té el

17. El Místic de Sant Romà de les Bons, escrit certament a la catedral de la Seu d'Urgell, per exemple, porta una missa diferent. És un manuscrit del segon quart del segle XII perquè encara no té cap missa en honor del bisbe sant Ot. Cf. F. X. ALTÉS, «El Llibre Místic de Sant Romà de les Bons (Andorra) (Biblioteca de l'Abadia de Montserrat, ms. 72)», *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 13 (2005), p. 47-277.

Suplement d'Aniana, i les dues oracions que el mateix sacramentari té al final per al rés de les vespres. Les dues lectures són les del CMur n. 5 i el MVic f. I del santoral també utilitza aquests mateixos textos, que alhora són els que es troben en el MRom de Trento. De la primera missa de l'evangelista sant Joan (27 de desembre) només s'han conservat la col·lecta i les dues lectures bíbliques. La col·lecta remet a la missa de la festa romana de Sant Joan «ante portam latinam» (6 de maig). La primera lectura també es troba en el CMur n. 6, en el MVic 1496 f. II del santoral i en el citat MRom de Trento. L'altra lectura, l'evangeli, sembla pròpia del nostre manuscrit.

Del diumenge segon del temps de Nadal, només s'han conservat l'evangeli, la «sacra», el prefaci i la postcomunió. L'evangeli és el que el CMur n. 10 té en la vigília de l'Epifania. Fan el mateix el MVic 1496 f. XIII i el MRom del Concili de Trento.

Temps de l'Epifania —n. 74-92—

D'aquest temps litúrgic, s'han conservat les misses de la vigília i del dia de l'Epifania, sis oracions per al rés de l'ofici diví i l'inici de la missa de la primera dominica de després de la festa. Les oracions de la missa de la vigília són les dels sacramentaris gelasians, completades amb un prefaci tret del Suplement d'Aniana. Les de la missa del dia són les corresponents del Sacramentari Gregorià, completades amb les dues lectures bíbliques del CMur n. 11. El MVic 1496 f. XIIIv-XV i el MRom de Trento utilitzen els mateixos textos bíblics i eucològics. Després segueixen les sis primeres de les set oracions pròpies que el Sacramentari Gregorià té per al rés de l'ofici diví en aquest mateix temps, i la col·lecta i l'epístola de la primera dominica de després de l'Epifania. La col·lecta procedeix del suplement d'Aniana, mentre que l'epístola ja es troba en aquest mateix lloc en el CMur n. 12. El MVic 1496 f. 16v i el MRom de Trento fan el mateix.

Temps de Quaresma —n. 93-102—

D'aquest temps litúrgic, per desgràcia, el Sacramentari Leccionari només ha conservat els textos del divendres i del dissabte de l'última setmana, previs al Diumenge de Rams. S'han perdut, doncs, els textos de Septuagèsima, Sexagèsima, Quinquagèsima, de la benedicció i la imposició de la cendra el primer dimecres de Quaresma, i la resta. La missa del divendres comença amb el prefaci tret del Suplement d'Aniana, mentre que les dues altres oracions, la postcomunió i la «Super populum», són les del Sacramentari Gregorià pròpies d'aquesta fèria quaresmal. El mateix succeeix en els textos del dissabte. En aquesta fèria, però, s'han

conservat les dues lectures bíbliques, que són les mateixes del CMur n. 61. El MVic 1496 f. 67-67v té les mateixes lectures, mentre que el MRom de Trento només en copia l'epístola. El MVic 1496 f. 67 té, excepte la «Super populum», unes altres oracions, que són d'origen gela-sià.¹⁸

Setmana Santa —n. 103-117—

La part conservada de la Setmana Santa s'inicia amb cinc oracions per a la benedicció dels rams i els textos d'aquesta dominica fins a la Passió segons sant Mateu, que queda parcialment tallada. Després ve el final d'una apologia sacerdotal per al moment de l'adoració de la creu en la sinaxi del Divendres Sant, la benedicció del ciri pasqual i el començament de la Vetlla de Pasqua, fins a la segona lectura bíblica. Manca, doncs, tot el referent a les tres primeres fèries de la setmana, els textos del Dijous Sant i del Divendres Sant i de gran part de la Vetlla de Pasqua. Això també ens impedeix saber si en aquesta última cerimònia hi havia l'ordre del baptisme que porten els sacramentaris presbiterals d'aquesta època.

Les cinc oracions de benedicció dels rams es troben gairebé en el mateix ordre entre els catorze textos de benedicció que conté el Pontifical urgellit de Roda d'Isàvena.¹⁹ Cap d'elles no es troba ni en el MVic 1496 ni en el MRom de Trento. Deuen ser, com a conjunt, d'origen catalano-narbonès. La col·lecta de la missa és la del Sacramentari Gregoria, i les dues lectures són les del CMur n. 62. La part conservada del manuscrit després ja passa al ritu de l'adoració de la creu del Divendres Sant, amb el final d'una de les apologies sacerdotals que també es troba en els fragments del Sacramentari de Taradell,²⁰ també escrit a la seu de Vic. La benedicció del ciri pasqual és el text conegut del Suplement d'Aniana, que encara s'utilitza en la litúrgia romana actual, mentre que els textos, les oracions i les lectures de l'inici de la vetlla també procedeixen de l'esmentat suplement. Les dues lectures també es troben en el CMur n. 68. L'apologia sacerdotal del Divendres Sant manca en el MVic 1496 i en el MRom de Trento, mentre que la resta, la benedicció del ciri pasqual i l'inici de la vetlla, tenen els mateixos textos en el Sacramentari Leccionari i en els dos missals esmentats, amb l'única diferència que el primer, el Sacramentari Leccionari, és l'únic que, abans de la primera lectura, ha conservat l'oració «Deus qui divitias» que el Suplement d'Aniana té entre la benedicció del ciri i les lectures bíbliques. El mateix fan el Sacramen-

18. A. DUMAS, *Liber Sacramentorum Gellonensis*, Tourholt, 1981, n. 520-524, CCL 159.

19. J. B. BARRIGA, *El sacramentari, ritual i pontifical de Roda (Cod. 16 de l'Arxiu de la Catedral de Lleida, c. 1000)*, Barcelona, 1975, p. 386-393.

20. M. S. GROS, «Els fragments de Sacramentari Vic, Museu Episcopal, frag. 1/8», *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 6 (1995), p. 165-175, n. 13.

tari de Vic n. 4 i el Sacramentari de Ripoll n. 345. Cal observar també que el nostre manuscrit, en la benedicció del ciri pasqual, no porta l'oració hispànica «Exaudi nos lumen indeficiens» del Sacramentari de Vic.²¹ El MVic 1496 tampoc la porta.

Les misses de l'aniversari de la consagració d'una església, per als reis i per als sacerdots —n. 118-134—

Tota aquesta extensa secció del Sacramentari Leccionari procedeix del Suplement d'Aniana. Les dues úniques diferències que ambdós textos presenten són que el Sacramentari Leccionari, en la primera missa, afegeix un prefaci que també es troba en el Sacramentari de Vic n. 1267, i que el suplement, abans de les dues misses per als sacerdots, té una extensa missa «Tempore synodi pro rege» que manca en el nostre manuscrit. Les misses no porten lectures bíbliques. El MVic 1496 f. 60-60 bisv del santoral té les misses de l'aniversari de la consagració d'una església i d'un altar posades entre els màrtirs sant Feliu i sant Audacte (30 d'agost) i sant Gil (1 de setembre), és a dir, el dia 31 d'agost, que és la data de la consagració de la catedral romànica de Vic, feta construir pel bisbe Oliba l'any 1038. El text de la postcomunió és diferent, i en l'esmentat missal no hi ha el prefaci ni la «Super populum» del Sacramentari Leccionari. El MVic 1496 f. 103v, en la secció de les misses votives, a més, té la segona missa per als sacerdots del nostre manuscrit n. 132-134 també sense el prefaci. En canvi, no ha conservat cap de les dues misses per als reis.

L'«Ordo ad visitandum infirmum» —n. 135-151—

La part conservada d'aquest ordre comença amb dues benediccions del malalt que es troben en l'ordre de la unció dels malalts del Pontifical de Roda d'Isàvena. Després segueix el ritu de la unció que s'inicia amb el rés de la pregària «Domine deus qui per apostolum tuum», seguida de rúbriques, antífones i oracions que es troben en el mateix ordre, tal com ja hem indicat anteriorment, en el cèlebre Sacramentari de Sant Eligi, procedent de l'abadia de Corbie, a la Picardia, actualment París, BNF, lat. 12051, de la segona meitat del segle ix.²² És un ordre que encara no ha estat estudiat amb detall, però, d'acord amb la classificació dels antics ordres d'unció dels malalts feta pel professor Antoine Chavassee, com que té una sola fórmula per a totes les diferents uncions dels sentits i del

21. J. VIVES-J. CLAVERAS, *Oracional Visigótico*, Barcelona, 1946, n. 839.

22. Editat pel maurista H. MENARD, *Divi Gregorii papae huius nominis primi, cognomento Magni, Liber Sacramentorum*, París, 1642. Aquesta edició posteriorment fou reproduïda a la PL 78.

cos, cal considerar-lo del tipus primer, i per consegüent és datable a l'inici del segle IX.²³ Cal recordar també que la part rubrical de l'ordre quedà parcialment sense copiar, cosa que fa pensar que mai fou usat. El ritu, després de la comunió del malalt, és seguit per la «Commendatio anime» del malalt, de la qual només s'ha conservat part de la primera oració, procedent com moltes altres anteriorment esmentades del Suplement d'Aniana.

Les lectures «In vigilia defunctorum» —n. 152-165—

L'últim foli conservat del manuscrit té set de les dotze lectures de les matines de difunts, totes tretes del llibre bíblic de Job, que comencen en la segona columna de l'anvers del foli. Abans, en la columna primera i en la part superior de la segona columna, quelcom després d'acabar el manuscrit quatre altres mans diferents varen afegir-hi el final de l'evangeli de la resurrecció de Llätzer (Jo 11, 25-27), seguit d'una breu professió de fe, precedida d'una sigla que remet a un lloc del manuscrit ara perdut, la «Missa pro mortalitate» del Sacramentari Gregorià, i dues lectures tretes del llibre de Job que podien haver estat utilitzades com a epístoles de les misses de difunts. La segona és escrita en un tipus de minúscula carolina pròpia dels documents notariais de mitjan segle x. Després ja venen les esmentades set lectures de les matines de difunts, totes tretes de l'esmentat llibre de Job. La seva distribució segueix fidelment les lectures de les matines de difunts del Breviari de Vic imprès l'any 1557 f. 296-297v.

VALORACIÓ DEL CONTINGUT DEL MANUSCRIT

L'anàlisi que hem fet de les fonts de la part conservada d'aquest Sacramentari Leccionari osonenc del segon terç del segle x, possiblement escrit pel canonge Recared, ha permès constatar que es tracta d'un sacramentari gregorià mixt, és a dir, amb els diferents elements del Suplement d'Aniana ja integrats en els seus llocs corresponents, formant un únic llibre litúrgic, augmentat, encara, amb les lectures bíbliques de les misses que les tenien pròpies. Cal dir també que és molt fidel al seu model, que segurament s'originà a la Narbonesa entorn de l'any 800, quan hi hagué el canvi de litúrgia, en el moment de substituir els antics ritus hispànics pels romanofrancs que la cort d'Aquisgrà difonia i imposava en totes les esglésies de l'Imperi Carolingi. En la part del leccionari de la missa, el Sacramentari Leccionari també és molt fidel al *Comes* de Mur-

23. A. CHAVASSE, «Prières pour les malades et onction sacramentelle», *L'Église en prière*, París, 1961, p. 584-587.

bach, que era en ús al regne franc ja des de mitjan segle VIII. La inserció de les lectures bíbliques en els llocs corresponents del Sacramentari mostra ja, a mitjan segle X, l'interès de la clerecia, especialment la rural, per tenir tots els textos necessaris per a la celebració eucarística en un sol volum, per raons, evidentment, pràctiques.

Els afegitons pròpiament catalanonarbonesos en el volum són molt pocs. Es redueixen a l'ordre de la missa del principi del volum, que, junt amb els fragments de l'altre sacramentari també procedents de la parròquia de Sant Boi de Lluçanès, ens permet de reconstruir els primers passos d'aquesta part de la missa a la catedral de Sant Pere de Vic; a les cinc oracions de la benedicció dels rams —n. 103-107—, i a l'apologia sacerdotal del moment de l'adoració de la creu en la sinaxi del Divendres Sant —n. 111—. En devia tenir més, però l'estat llacunari del manuscrit ens impedeix de conèixer-los.

Sorprèn molt, al final del manuscrit, trobar un ordre «Ad visitandum infirmum» que no és pas de tradició catalanonarbonesa, encara que, com ja hem dit, segurament mai no va ser utilitzat perquè té part de les rúbriques sense haver estat escrites. Mostra, però, que en el canvi de litúrgia a Catalunya intervingueren materials litúrgics de diferent procedència; en aquest cas concret, de la Picardia, al nord de l'actual França; no tots, doncs, només de la Narbonesa.

Dol no haver conservat aquest manuscrit íntegre, perquè segurament ens hauria ajudat molt a identificar el model, o els models, de sacramentari que les nostres esglésies van rebre en incorporar-se eclesiàsticament a l'Església franca a través de la seu de Narbona.

NORMES D'EDICIÓ

En la transcripció dels textos del manuscrit hem procurat la màxima fidelitat, fins i tot conservant les grafies errònies. Dels textos ja coneguts per altres fonts publicades, només en donem l'inici amb la corresponent referència, on el lector trobarà el text íntegre, mentre que dels que semblen ser-li propis, en publiquem tot el text. Els mots que manquen en el manuscrit per culpa de les seves llacunes van col·locats entre claudàtors [], i els que es troben afegits entre línies són indicats amb signes []. Els parèntesis angulars < > serveixen per a indicar els afegitons que hem fet al text per fer-lo més intel·ligible i els parèntesis { } mostren les lletres i mots que han de ser suprimits. La e candada és transcrita per una æ. Les sigles emprades en les referències dels textos són aquestes:

- CMur A. WILMART, «Le Comes de Murbach», *Revue Bénédictine*, 30 (1930), p. 25-69.
- MRom *Missale Romanum, ex decreto Sacrosancti Concilii Tridentini restitutum, Pii V. Pont. Max. iussu editum*, París, 1575.

- MVic 1496 *Missale Vicense 1496. Edició facsimilar reduïda a cura de Francesc Xavier Altés i Aguiló*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2001, BLC 3.
- PL J. P. MIGNE, *Patrologiae Cursus Completus*, París, 1844-1855.
- PRod J. R. BARRIGA, *El sacramentari, ritual i pontifical de Roda (Cod. 16 de l'Arxiu de la Catedral de Lleida, c. 1000)*, Barcelona, 1975. Citem les pàgines d'aquesta edició.
- SBoi M. S. GROS, «Els fragments del Sacramentari de Sant Boi de Lluçanès (Vic, Bib. Episc., frag. I/6)», *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 13 (2005).
- SGre J. DESHUSSES, *Le Sacramentaire Grégorien*, vol. 1, Friburg (Suïssa), 1971.
- SRip A. OLIVAR, *Sacramentarius Rivipullense*, Madrid i Barcelona, 1964.
- STar M. S. GROS, «Els fragments de Sacramentari (Vic, Museu Episcopal, frag. I/8)», *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 6 (1995), p. 165-175.
- SupG J. DESHUSSES, *Le Sacramentaire Grégorien*, vol. 1, Friburg (Suïssa), 1971, n. 1019a-1789.
- SVic A. OLIVAR, *El Sacramentario de Vic*, Barcelona, 1953.

<LIBER SACRAMENTORUM-LECTIONARIUM ECCLESIAE
SANCTI BAUDILII LUCIANENSIS>²⁴

ORACIO SUPER OBLATA

- 1 Suscipe clementissime pater hac piissime deus...pro] /f. 1/ nobis obtulit in sacrificium. Per eundem. (SBoi 9)

ALIA

- 2 Accepta tibi sit domine munera hec et sanguis quem tibi offero in honorem nominis tui, vel pro me indigno peccatore, quia dignus non sum asistere ante sanctum altare tuum, quia peccavi quorum te et coram angelis tuis, sed tribue m[i]chi facere voluntatem tuam omnibus diebus vite maeae, domine deus noster si{t} tibi est beneplacitum. Qui vivis. (SBoi 11)

AD SANCTIS (*Sic*)

- 3 Deus qui non mortem sed penitenciam desideras peccatorum, me miserum fragilemque peccatorem, a tua non repellas pietate, neque aspicias a peccata et scelera mea et inmundicias turpesque cogitationes meas, quibus flebiliter a tua disiungor voluntate, sed ad tua misericordia et ad fidem devocionemque eorum qui per me peccatorem tuam expectant misericordiam, et quia me indignum medium inter [te et] populum tuum voluisti, fac me talem [ut dign]e possim tuam exorare misericordiam pro [me et pro] eodem populo tuo, et ad eodem populo tuo [adiunde] voces nostras vocibus sanctorum angelorum [tuorum ut] sicut illi te laudant incensabiliter [et infa]tigabiliter in eterna beatitudine [ita qu]oque eorum in conventu te mereamur lauda[re in]culpabiliter in hac peregrinatione. Per. (SBoi 17)

QUANDO MITTITUR CORPUS IN CALICEM

- 4 [Hec s]acrosancta co[m]m[un]io corporis et sanguinis domini [nostri I]hesu Christi fiat omnibus summentibus salus men[tis et cor]poris et ad vitam capescendam eternam [pre]par[atio] salutis. Per. (SRip 8)

ITEM ALIA

- 5 Ego indignus accipio corpus et sanguinem tuum, domine Ihesu [Christe...] non ad iudicium sed ad remedium anime mee ut merear tecum [...in] perpetuum. Amen. (SRip 12, amb variants)

POST EX[PLE]TA MISSA

- 6 [Placeat tibi sancta deus trinitas obsequium ser]vi[tutis mee,] et presta ut [hoc sacrificium quod oculis tue] maiestatis [in]dignus obtuli tibi sit acceptabile mi[hi]que et omnibus pro quibus illud obtuli sit [te mise]rante propiciabile. Per. (SRip 13)

DOMINUS VOBISCUM. <RP.> ET CUM SPIRITU TUO.

SURSUM CORDA. <RP.> HABEMUS AD DOMINUM.

GRATIAS AGA[MUS DOMINI] DEO NOSTRO. <RP.> DIGNUM ET IUSTUM EST.

- 7 Vere dignum et iustum est, equum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, domine sancte pater omnipotens eterne deus, per Christum

24. El manuscrit segurament no portava cap títol. Aquest que li hem posat respon al seu contingut i a la seva procedència, i servirà per a facilitar la seva identificació.

dominum nostrum. Per quem maiestatem tuam laudant angeli, adorant dominationes, tremunt potestates, caeli celorumque virtutes ac beata seraphim socia exultatione concelebrant, cum quibus et nostras voces, ut ammitti iubeas deprecamus supplices confessione dicentes: Sanctus, sanctus, sanctus. (SGre 3-4)²⁵ /f. 1v/

- 8 Te igitur clementissime pater, per Ihesum Christum filium tuum dominum nostrum, supplices rogamus et petimus ut accepta habeas et benedicas hec dona +, hec munera +, hec sancta sacrificia inlibata, in primis que tibi offerimus pro ecclesia tua sancta catholica, quam pacificare, custodire, [adunare] et regere digneris toto horbem terrarum, una cum famulo tuo papa nostro *ille*, [et antistite] nostro *ille*, et omnibus hortodoxis atque chatolice et apostolice fidei cultoribus. (SGre 5)
- 9 Memento domine famulorum famularumque tuarum *illi*, et omnium circum adstantium, quorum tibi fides cognita est et [nota] devotio, pro quibus tibi offerim[us vel] qui tibi offerunt hoc sacrifici[um lau]dis pro se suisque omnibus, pro redem[ptionem] animarum suarum, pro spe salutis [et in]colomi[tatis sue tibi] reddunt vot[a sua,] eterno deo vi[vo et ver]o. (SGre 6)
- 10 Comunican[tes et] memoriam venerantes, in prim[is glorio]se semper virginis Marie genitricis [dei] et domini nostri Ihesu Christi, sed et beatorum a[postolorum] hac martirum tuorum Petri, Pau[li, An]draee, Iacobi, Iohannis, Toma, Ia[co]bi, Philippi, Bartolomei, Mathei, [Si]monis et Taddei, Lini, Cleti, Clementi, Sixti, Cornelii, Cipriani, Laurenti, C[h]rissogoni, Iohannis et Pauli, Cosme et Damiani, et omnium sanctorum tuo[rum] quorum meritis precibusque [concedis], ut in omnibus protectionis [tue muniamur... (SGre 7)
-
- 11 Quam oblationem tu deus omnipotens in omnibus quesumus benedictam, ascr]/f. 2/iptam, ra[tam, rationabilem accept]abilemque facere digneris, ut] nobis corpus + et s[anguis + fiat dilectissimi] filii tu[i domini nostri Ihesu Christi. (SGre 9)
- 12 Qui pridie quam pateretur, accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas,] ele[vatis oculis in celum ad te deum] pa[trem suum omnipotentem ti]bi [gratias agens benedixit, fregit, ac dedit discipulis su]is dicens: Accipite et manduca]te e[x hoc omnes, hoc est enim corpus meum.] Simili mo[do posteaquam cenatum] est, acc[ipiens et hunc preclarum ca]llicem in sanc[tas ac venerabiles manus] suas, item [tibi gratias agens, benedixit ac] dedit dis[cipulis suis... "SGre 10)²⁶
-

SABBATUM AD SANCTUM PETRUM IN XII LECTIONES

-
- 13 LECTIO ISAIE PROPHETE. Hec dicit dominus christo meo Cyro... ante te ibo] /f. 3/ et gloriosos terre humiliabo... (Is 45, 1-8)
- 14 ORACIO. Preces populi tui quesumus domine clementer exaudi ut qui iuste... (SGre 801)

25. En tot aquest text alternen les línies escrites en tinta marró fosc i les escrites en vermell.

26. Del foli 2 només en resta un petit fragment, amb el revers totalment il·legible. Els dos folis que manquen del quadern devien contenir la resta del cànon, els textos dels tres primers diumenges d'Advent, i els de les fèries quarta i sexta d'aquest temps litúrgic.

- 15 <LECTIO DANIELIS PROPHETE>. In diebus illis, angelus domini descendit. *Require in sabbato [...et] dicit Benedictiones.* (Dn 3, 51)
- 16 ORACIO. Deus qui tribus pueris mitigasti flamas ignium... (SGre 802)
- 17 [LECTIO AD TESSALONICENSES]. Fratres: Rogamus vos per adventum domini nostri Ihesu Christi et nostre congregacionis... (2Te 2, 1-8)
- 18 <LECTIO SECUNDUM LUCHAM>. In illo tempore: Anno quinto decimo imperii Tiberii cesaris, procurante... (Lc 3, 1-6)
- 19 <SA>C<RA>. Sacrificiis presentibus domine placatus intende ut et devotione... (SGre 803)
- 20 <PREFACIO>. VD eterne deus. Qui non solum peccata /f. 3v/ [di-]mitti<s> sed etiam ipsos peccatores... (SupG 1707)
- 21 POST COM. [Quesumus] domine deus noster ut sacrosancta misteria que pro reparationis... (SGre 804)

VIII KALENDAS APRILIS ANUNCIATIO SANCTE MARIE

- 22 [Deus] qui hodierna die verbum tuum. *Require VIII kalendas aprilis Adnuntiatio.* (SGre 141)
- 23 PREFACIO. <V>D eterne deus. Qui beate Marie virginis partum ecclesie tue tribuisti celebrare mirabile misteriu<m>, et inennarrabile sacramentum, in qua manet intacta castitas, pudor integer, firma constancia que letatur, quod virgo concepit, quod celi dominum castis portavit visceribus, quod virgo edidit partum. O miranda dispensationis operationem que virum non cognovit et mater est, post filium virgo est. Duobus enim gavisa est muneribus, miratur quod virgo peperit, letatus quod redemptorem mundi edidit Ihesum Christum dominum nostrum.
- 24 <LECTIO LIBRI ECCLESIASTICI>. Beatus vir qui inventus est sine macula et qui post aurum... (Ecli 31, 8-11)
- 25 <LECTIO SECUNDUM IOHANNEM>. In illo tempore, dixit dominus Ihesus discipulis suis: Hec mando vobis u[t] diligatis invicem. Si mundus... (Jo 15, 17-25)

XII KALENDAS IANUARI <NATALE> SANCTI TOME APOSTOLI

- 26 Da nobis quesumus domine beati apostoli tui Tome psollemnitatibus... (SGre 301*)
- 27 [LECTIO EPISTOLE BEATI PAULI APOSTOLI AD EFFESIOS]. /f. 4/ Fratres: Yam non estis ospites et advene sed estis cives... (Ef 2, 19-22)
- 28 <LECTIO SECUNDUM IOHANNEM>. In illo tempore, dicit dominu Ihesus discipulis suis: Hoc est preceptum meum ut diligatis invicem [sicut] dilexi... (Jo 15, 12-16)
- 29 SACRA. Debitum domine reddimus servitutis suppliciter exorantes ut suffragiis... (SGr 302*)
- 30 PREFACIO. VD eterne deus. Et tuam clemenciam pia laudantes devotione, qui sancti Thome apostoli tui talem... (SVic 751)
- 31 POST COM. Conserva domine populum tuum et que sanctorum tuorum presidiis non... (SGre 303*)

DOMINICA IIII DE ADVENTU <DOMINI>

- 32 Excita domine potenciam tuam et veni et magna nobis virtute succurre... (SGre 805)
- 33 [LECTIO AD PHILIPENSES]. Fratres: Gaudete in domino semper, iterum dico gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus... (Fl 4, 4-7)

- 34 <LECTIO SECUNDUM IOHANNEM>. In illo tempore, miserunt iudei ab Iherosolimis sacerdotes et levitas ad Iohannem ut interr[ogarent] eum... /f. 4v/... (Jo 1, 19-28)
- 35 SACRA. [Sacrificii]s presentibus domine intende pla[catus ut] et devotionis nostre proficiant... (SGre 806)
- 36 PREFACIO. VD per Christum dominum nostrum. Qui ab antiquis patribus expectemus et angelo... (SupG 1702)
- 37 POST COM. Sumptis muneribus domine quesumus ut cum frequentatione misterii crescat... (SGre 807)

ALIE ORATIONES DE ADVENTUM DOMINI

- 38 [Excita domine pot]enciam tuam et veni et quod ecclesie [tue] promisisti usque... (SGre 808)
- 39 ALIA. [Consci]encias nostras quesumus domine visitando puri[fica ut] venientis... (SGre 809)
- 40 ALIA. Prope esto domine omnibus expectantibus te in veritate... (SGre 810)
- 41 ALIA. Concede quesumus omnipotens deus ut magne festivitatis ventura psollemnia... (SGre 811)
- 42 ALIA. Mentis nostras quesumus domine lumine tue visitationis inllustra ut esse... (SGre 812)
- 43 ALIA. Preces populi tui quesumus domine clementer exaudi ut qui de adventu unigeniti... (SGre 813)

[MISSA IN SANCTI ERMENGAUDI]²⁷

- 44 Omnipotens sempiterne deus qui beatum Ermengaudum pontificem tuum nostris diebus miraculorum signis mirabiliter fulgere fecisti, concede quesumus ut quicumquae ip[i]sius adveniunt deprecere suffragia, dono tuae gratiae celeriter adipisci mereantur be<ne>ficia. Per.
- 45 SACRA. Hec tua vobis domine dona defferimus, quae et animae famuli tui Ermengaudi prosint ad gloriam et eum apiti (*sic*) te precibus nobis prosint ad veniam. Per.
- 46 PREFACIO. VD qui prodigiorum tourum antiqua miracula per beatum Ermengaudum pontificem tuum nostris diebus reiterare voluisti, per quem et spem fidelium tuorum ad alta sustolleres, et certam fiduciam tuae adipiscende misericordiae fidelibus populis condonares. Concede ergo quesumus nobis ipsius ve<ne>randi pressulis precibus gloriosis, ut tuis puris mente valeamus inerere preceptis, et [...] aput te semper adiuves suffragiis. Per quem.]

.....²⁸

IN NATALE DOMINI

- 47 Omnipotens sempiterne deus qui hunc diem per incarnationem... ut qui tua gratia sunt redempti] /f. 5/ tua sint adobtione securi. Per. (SGre 58)
- 48 SACRA. Oblata domine munera nova unigeniti tui nativitate... (SGre 50)
- 49 PREFACIO. Quia per incarnatione. *Require ut supra*.
- 50 POST COM. Presta quesumus omnipotens deus ut natus hodie salvator mundi sicut divina... (SGre 53)

27. Les tres oracions conservades d'aquesta missa són un afegitó de la segona meitat del segle XI en un espai que originàriament havia quedat en blanc. El títol és escrit entre les dues columnes del text del foli.
28. Aquesta llacuna ens impedeix de conèixer els textos de la vigília i de les tres misses de Nadal.

ORATIONES AD VESPERUM VEL IN NOCTES

- 51 Omnipotens sempiterne deus qui hunc diem per incarnationem verbi tui et partum... (Cf. n. 47)
- 52 ALIA. Respice nos misericors deus et mentibus clementer humanis... (SGre 54)
- 53 ALIA. Largire quesumus domine famulis tuis fidei, spei et caritatis... (SGre 55)
- 54 ALIA. Deus qui per beatæ Mariæ virginis partum sine humana concupiscencia... (SGre 56)
- 55 ALIA. Concede nobis omnipotens deus ut salutare tuum nova celorum luce... (SGre 57)
- 56 ALIA. Deus qui h[umane] substantie dignitatem et mirabiliter condidisti... (SGre 59)
- 57 ALIA. Da quesumus domine populo tuo inviolabilem fidei firmitatem... (SGre 61)
- 58 ALIA. Omnipotens sempiterne deus qui in filii tui domini nostri natiuitate tribuisti... (SGre 60)

VII KALENDAS IANUARIi NATALE SANCTI STEPHANI

- 59 Da nobis quesumus domine imitare quod colimus ut discamus et inimicos... (SGre 62)
- 60 LECCIO ACTUUM APOSTOLORUM. In diebus illis, Stephanus plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia... /f. 5v/... (Ac 6, 8-10, 7, 54-59)
- 61 SECUNDUM MATHEUM. In illo tempore, dicebat dominus Ihesus turbis iudeorum: Ecce ego mitto ad vos prophetas... (Mt 23, 34-39)
- 62 SACRA. Suscipe domine munera pro tuorum commemoratione sanctorum... (SGre 63)
- 63 PREFACIO. VD aeternæ deus, beati Stephani levita simul et martiris natalicia recolentes... (SupG 1518)
- 64 POST COM. Auxilientur nobis domine sumpta misteria et intercedente beato Stephano... (SGre 64)
- 65 AD VESPERUM. Omnipotens sempiterne deus qui primicias martirum in beati levite... (SGre 65)
- 66 ALIA. Deus qui nos unigeniti tui clementer incarnatione redemisti, da nobis patrocinia... (SGre 66)

IN PRIMA MIS<S>A SANCTI IOHANNIS

- 67 Deus qui conspicias. *Require in antea nonas madii.* (SGre 485)
- 68 LECTIO LIBRI SAPIENCIE. Qui timet deum faciat bona, et qui continens est iusticie apprehendit illam et obviavit... (Eccl 15, 1-6)
- 69 SECUNDUM IOHANNEM. In illo tempore, dixit dominus Ihesus discipulis suis: Ego sum vitis vera et vos pasmites... clarificatus est [Pater meus... (Jo 15, 1-8)]

.....²⁹

29. Aquí manquen els textos del final de la primera missa de sant Joan Evangelista (27 de desembre), els de la seva segona missa, els de la commemoració dels Sants Innocents (28 de desembre), els de la festa de l'octava de Nadal (1 de gener), els de la primera dominica de després de Nadal i els del començament de la segona dominica. És molt probable que també tingués la missa del papa sant Silvestre (31 de desembre) que ja figura en el Sacramentari Gregorià n. 79-81.

DOMINICA II POST NATALE DOMINI

.....

- 70 SECUNDUM MATHEUM. In illo tempore, defuncto autem Herode, ecce] /f. 6/
apparuit angelus domini in somnis Ioseph in Egipto dicens... (Mt 2, 19-23)
- 71 SACRA. Concede quesumus domine ut oculis tue maiestatis munus oblatum et gratiam... (SupG 1094)
- 72 PREFACIO. VD eterne deus. Qui peccato primo parentis hominem a salutis finibus exultantem... (SupG 1523)
- 73 POST COM. Per huius domine operationem misterii et vitia nostra purgentur et iusta desideria... (SupG 1095)

IN VIGILIA EPIPHANIE

- 74 Corda nostra quesumus domine venturae festivitatis splendor illustret quo mundi... (SGre 20*)
- 75 SACRA. Tribue quesumus domine ut eum presentibus immolemus sacrificiis et sumamus... (SGre 21*)
- 76 PREFACIO. VD eterne deus. Et te laudare mirabilem deum in omnibus operibus tuis... (SupG 1524)
- 77 POST. COM. Inlumina quesumus domine populum tuum et splendore gratie tue... (SGre 23*)

VII<I> IDUS IANUARI EPIPHANIA DOMINI

- 78 Deus qui hodierna die unigenitum tuum gentibus stella duce revelasti... (SGre 87)
- 79 LECTIO ISAIE PROPHETE. Surge et inluminare Iherusalem, quia venit lumen tuum et gloria domini... (Is 60, 1-6)
- 80 SECUNDUM MATHEUM. In illo tempore, cum natus esset dominus Ihesus in Bethlaem Iude, in diebus Herodis regis... /f. 6v/... (Mt 2, 1-12)
- 81 SUPER OBLATA. Ecclesie tue quesumus domine dona propicius intueri quibus non iam aurum... (SGre 88)
- 82 PREFACIO. VD eterne deus. Quia cum unigenitus tuus in substantia nostre mortalitatis... (SGre 89)
- 83 INFRA <AC>CIONE. Communicantes et diem sacratissimum celebrantes, quo unigenitus tuus in tua tecum gloria quoeternus... (SGre 90)
- 84 POST COM. Presta quesumus omnipotens deus ut que psollemptni celebramus officio... (SGre 91)

ALIE ORATIONES AD VESPERAS

- 85 Deus inluminator omnium gentium da populis tuis perpetua pace gaudere... (SGre 92)
- 86 ALIA. Deus cuius unigenitus in substantia nostre carnis apparuit presta quesumus... (SGre 93)
- 87 ALIA. Omnipotens sempiterne deus fidelium splendor animarum qui hanc... (SGre 94)
- 88 ALIA. Concede nobis omnipotens deus ut salutare tuum nova celorum luce mirabile... (SGre 95)
- 89 ALIA. Da nobis quesumus domine digne celebrare misterium quo domini nostri salvatoris... (SGre 96)
- 90 ALIA. Presta quesumus omnipotens deus ut salvatoris mundi stella duce manifesta<ta> nativitas... (SGre 97)

DOMINICA I POST TEUPHANIA

- 91 Vota quesumus domine supplicantis populi celesti pietate prosequere... (SupG 1096)
- 92 LECTIO AD ROMANOS. Fratres: Obsecro vos per misericordiam dei ut exibeatis... sapere quam oportet [sapere sed sapere... (Rm 12, 1-3)
-³⁰

IN QUADRAGESIMA

.....

FERIA VI AD SANCTUM STEPHANUM

.....

- 93 PREFACIO. VD eterne deus. Cuius nos misericordia prevenit ut bene agamus... domini nostri] /f. 7/ passionem facias esse devotos. Per quem. (SupG 1580)
- 94 AD COMMUNIONEM. Sumptis sacrificii domine perpetua nos tuitionem relinquat et noxia semper... (SGre 306)
- 95 SUPER POPULUM. Concede quesumus omnipotens deus ut qui protectionis tue gratiam... (SGre 307)
- SABBATO AD SANCTUM PETRUM QUANDO ELE[MOSINA DATUR]
- 96 Proficiat quesumus domine plebs tibi dicata pie devotionis affectum... (SGre 308)
- 97 LECTIO IHEREM[IE PROPHETE]. In diebus illis, dixerunt impii iudei ad invicem: Venite cogitemus contra iustum... (Jr 18, 18-23)
- 98 SECUNDUM IOHANNEM. In illo tempore, dixit dominus Ihesus discipulis suis: Amen, amen dico vobis nisi manducaveritis... /f. 7v/... (Jn 6, 54-72)
- 99 SUPER OBLATA. Cunctis nos domine quesumus reatibus et periculis propiciatus absolve... (SGre 309)
- 100 PREFACIO. VD eterne deus. Cuius nos fides excitat, spes erigit, caritas iungit... (SupG 1581)
- 101 POST COM. Divina saciati muneris largitate quesumus domine deus noster ut huius semper... (SGre 310)
- 102 SUPER POPULUM. Tueatur quesumus domine dextera tua populum deprecantem et purificatum... (SGre 311)

BENEDICCIO FLORES (*sic*)

- 103 Omnipotens deus Christe mundi creator et redemptor, qui nostre liberationis et salvationis gratia... (PRod 387)
- 104 ALIA. Deus cuius filius pro salute generis humani descendit de celo ad terra, set adpropinquante ora passionis... (PRod 388)
- BENEDICCIO PALME SIVE OLIVE
- 105 Deus [qui] miro dispensationis hordine ex rebus etiam insensibilibus dispensationem nostre salutis... /f. 8/... (PRod 390)
- ITEM ALIE ORACIONES

30. Una extensa llacuna formada per la manca d'uns quants quaderns del manuscrit ens impedeix de conèixer els textos de les altres dominiques de després de l'Epifania, els de la festa de la Purificació de la Mare de Déu (2 de febrer) i els de des de la dominica de Septuagèsima fins el divendres d'abans del Diumenge de Rams.

- 106 Domine Ihesu Christe qui ante mundi principium venisti et regni tui non erit finis... (PRod 391, amb variants)
- 107 ALIA. [Omnipotens] sempiternus deus qui in diluvio [Noe famu]lo tuo hostendisti effusionem... (PRod 388)

DOMINICA IN PALMAS AD SANCTO IOHANNE IN LATERANIS

- 108 COLLECTA. Omnipotens sempiternus deus qui humano generi ad imitandum humilitatis... (SGre 312)
- 109 LECTIO AD PHILIPENSES. Fratres: Hoc enim sentite in vobis quod et in Christo Ihesu, qui cum in forma dei esset... (Fl 2, 5-11)
- 110 PASSIO DOMINI NOSTRI IHESU CHRISTI SECUNDUM MATHEUM. In illo tempore, dixit Ihesus discipulis suis: Scitis quia post biduum pascha fiet... /f. 8v/... pussillum procidit i[n] faciem suam orans... (Mt 26, 1-39)
-³¹

DIE SANCTO PARASCEVE

.....

ORACIONES AD CRUCEM ADORANDAM

.....

- 111 ALIA. Adoro te domine Ihesu Christe in crucem ascendentem... Adoro te] /f. 9/ vulneratum, deprecor te ut tua vulnera remedium si<n>t anime meae. Adoro te mortuum et sepultum, precor te ut tua mors sit vita mea. Adoro te descendente ad inferna, liberantem captivos, precor te ut non me dimittas ibidem introire. Adoro te resurgentem a mortuis, ascendentem ad dexteram Patris, precor te miserere mei. Adoro te salvatore venturo et iudicaturus. Deprecor te ut in tuo sancto adventum non intres in iudicium cum peccantem sed ante dimittas quam iudices. Qui vivis et. (STar 13)

BENEDICTIO CEREI

- 112 Exultet iam angelica turba celorum, exultant divina misteria. et pro tanti regis victoria... (SupG 1021)
- Dominus vobiscum. RP. Et cum spiritu tuo.
- Sursum corda. RP. Abemus a<d> domino.
- Gratias agamus domino deo nostro. RP. Dignum et iustum est.
- 113 Vere quia dignum et iustum est, ut invisibilem deum omnipotentem Patrem, Filiumque unigenitum... /f. 9v/... (SupG 1022)

ORACIO IN VIGILIA PASCE

- 114 Deus qui divicias misericordie tue in hac precipue nocte largiris, propiciare universo... (SupG 1023)
- 115 LECCIO LIBRI GENESIS. In principio creavit deus celum et terram, terra autem erat inanis et vacua... /f. 10/... (Gn 1, 1-2, 2)

31. Aquesta extensa llacuna ens impedeix de conèixer els textos de la resta del Diumenge de Rams, els de les tres fèries següents, els del Dijous Sant i pràcticament també els del Divendres Sant.

- 116 ORACIO. Deus qui mirabiliter creasti hominem et mirabilis redemisti, da nobis... (SupG 1025)
- 117 LECCIO BRI GENESIS. Noe vero cum quingentorum esset annorum... /f. 10v/... pluvie de ce[lo]. Reverseque sunt aque de ter[ra] euntes et... (Gn 5, 31-8, 3)

.....³²

MISSA IN ANNIVERSARIO DEDICATIONIS ECCLESIAE

.....

- 118 VD Aeterne deus. Et pro annua dedicatione tabernaculi huius... confugerit et cons]/f. 11/cio dolore vinctus altaria... (SVic 1267)
- 119 POST COM. Deus qui ecclesiam tuam sponsam vocare dignatus es ut que habere gratiam per fidei... (SupG 1264)
- 120 AD POPULUM. Deus qui de vivis et helectis lapidibus eternum maiestatis tue condis habitaculum... (SupG 1265)

MISSA PRO REGIBUS

- 121 Deus regnorum omnium et christiani maxime protector imperii, da servis tuis regibus nostris... (SupG 1266)
- 122 SUPER OBLATA. Suspice domine preces et hostias ecclesie tue pro salute famuli tui *ille* supplicantis... (SupG 1267)
- 123 POST COM. Deus qui ad predicandum eterni regis evangelium romanorum imperium preparasti... (SupG 1269)

MISSA COTIDIANA PRO REGE

- 124 Quesumus omnipotens deus ut famulus tuus *ille* qui miseratione tua suscipit regni gubernacula... (SupG 1270)
- 125 SACRA. Munera domine quesumus oblata sanctifica ut nobis unigeniti tui corpus et sanguis fiant... (SupG 1271)
- 126 POST COM. Hec domine oratio salutaris famulum tuum *ille* ab omnibus tueatur adversis, quantinus... (SupG 1272)

MISSA SPECIALIS [SACERDOTIS]

- 127 Omnipotens sempiterne deus tue gratie pietatem supplici devotione deposito ut omnium... (SupG 1280)
- 128 ALIA. Fac me queso omnipotens deus ita iusticiam indui ut in sanctorum tuorum merear... /f. 11v/... (SupG 1281)
- 129 SACRA. Deus qui te precipis a peccatoribus exorare tibi que sacrificium contriti cordis... (SupG 1282)
- 130 PREFACIO. VD eterne deus. Qui dissimulatis humane fragilitatis peccatis sacerdotii dignitatem... (SupG 1283)
- 131 POST COM. Huius michi domine sacramenti perceptio sit peccatorum remissio et tue pietatis... (SupG 1284)

32. Aquesta gran llacuna no ens permet de conèixer els textos de la resta de la vetlla de Pasqua, quins elements del ritu baptismal portava, els del dia de Pasqua, de la seva octava, de tot el temps pasqual, de les dominiques de després de la Pentecosta, de tot el santoral, dels seus comuns i de l'inici de les misses votives.

ITEM ALIA MISSA

- 132 Deus fons bonitatis et pietatis origo qui peccantem non statim iudicas sed ad penitentiam... (SupG 1285)
- 133 SAC[RA]. Sacrificii presentis queso domine oblatio mea expurget facinora per quod totius mundi... (SupG 1286)
- 134 PREFACIO. VD eterne deus. Qui dum libenter nostre plenitudinis satisfactionem suspicis... expurget virtu[tum] nutrimentis... (SupG 1287)

33

ORDO AD VISITANDUM INFIRMUM

- 135 ALIA. Benedicat te deus Pater, custodiat te Ihesus Christus, illuminet te Spiritus Sanctus omnibus diebus] /f. 12/ vite tue, confirmet te virtus Christi... (PRod 642)
- 136 ALIA. Be<ne>dicat te deus Pater qui in principio cuncta creavit, benedicat te deus Filius qui de supernis... (PRod 642)
- 137 [ALIA]. Domine deus qui per apostolum tuum loquutus es: Infirmitur quis is vobis, inducat presbiteros ecclesie... (PL 78/234)
- 138 *Et flectatur genua languidus et dicatur hec antifona a sacerdote et clericis:* Dominus loquutus est discipulis suis: In nomine meo demonia eicite et super infirmos manus vestras inponite et bene abebunt. PS. Deus deorum. (PL 78/234; Ps 49)
- 139 OR. Oremus dominum nostrum Ihesum Christum et cum omni supplicatione rogemus ut hunc famulum suum... (PF 78/234)
- 140 *[Post hec:*
A.] Succurre domine infirmo isti *ille*, et medica [eum spirituali medica]mine ut in pristina[te restitutus] gratiarum tibi sanus referat ac[tiones]. PS. Ad dominum cum tribularer. *Et repetitur ut pristina.* (PL 78/234; Ps 119)
- 141 OR. Deus qui famulo tuo. *Require retro.*
- 142 *Post hec:*
A. Sana domine infirmum istum *ille*, cuius ossa turbata sunt et cuius anima turbata est valde, sed tu domine convertere et sana eum et eripe animam eius. PS. Domine ne in furore tuo, *cum Gloria, et repetit antifona.* (PL 78/234; Ps 6 o 37)
- 143 *Et sic unguat infirmum de oleo sanctificato cruces faciendo in collo et in gutture et inter spapulas et in pectore, seu in loco ubi plus dolet imminet et perungat <et dicat>:*
Inungo te deo oleo sancto in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, ut non lateat in te spiritus imundus neque in membris neque in ulla compagine membrorum, sed in te <h>abitet virtus Christi altissimi et Spiritus Sancti, qui per huius operationem misterii et per hanc sacrati olei unctionem atque nostram deprecationem, virtute sancte Trinitatis medicatus, sive fatus, pristinam et inmelioratam recipere merearis sanitatem. Per eundem. (PL 78/235)
- 144 <OR.> Domine deus salvator noster qui es vera salus et medicina, et a quo

33. Aquesta llacuna ens priva de conèixer les altres misses votives que el manuscrit contenia, així com l'inici de l'ordre d'unció dels malalts. És molt possible també que abans d'aquest ordre portés els ritus matrimonials amb la seva missa.

omnis sanitas... /f. 12v/... omnium optata remissio. Per. Piissime pater nos-
ter. (PL 78/235)

145 <ALIA>. Propicietur dominus cunctis iniquitatibus tuis et sana cunctas
languores tuos, redimatque... (PL 78/235)

146 <Deinde communicet eum corpore et sanguine domini dicens:> Dominus
Ihesus Christus apud te sit, ut supra {corpore et sanguine domini}, et sic
faciat per VII dies <si necessitas fuerit, tam de communione quam> de alio
officio, et suscitavit eum dominus et si in peccatis sit dimite<n>tur ei.
(PL 78/235)

147 <Debent etiam sacerdotes et ministri sancte ecclesie cum summa reverentia>
infirmis decantare per singulos dies vespera et matutina, <cum himno>
Christe <celestis medicina Patris et reliqua, et cum antifonis> et responsu-
riis et lectionibus ad hunc diem pertinentibus. (PL 78/235)

148 Multi enim <sacerdotum infirmos perungunt insuper in quinque> sensus
corporis, id est in superciliis oculorum et in auribus deintus <et in narium
summitate sive exterius et in labiis exterius> et in manibus exterius, id est
foris, in omnibus ergo his manibus <crucem faciant de oleo sacro dicen-
tes:> In nomine Patris et Filli et Spiritus Sancti. (PL 78/236)

149 Hoc enim faciunt ut si{t} in quinque sensus mentis et <corporis aliqua ma-
cula inhesit hac medicina dei sanetur. (PL 78/236)

ORATIO IN CONSUMMATIONE HUIUS OFFICII>

150 Omnipotens sempiternus deus qui subvenis in periculis laborantibus et ne-
cessitate, maiestatem tuam... (PL 78/236)

INCIPINT COMENDATIO ANIME

151 Pie recordationis effectum fratres karissimi comemoracionem facimus... ipse
prestare digne[tur qui cum... (SupG 1298)

.....³⁴

LECTIONES PRO MISSIS DEFUNCTORUM

.....³⁵

152 [SECUNDUM IOHANNEM. In illo tempore... dixit ei Ihesus:] /f. 13/ Ego
sum resurrectio et vita, quis credit in me... (Jo 11, 25-27)

153 Credimus in sanctam Trinitatem, id est in Patrem et Filium et Spiritum
<Sanctum>.]

<MISSA DE MORTALITATE>

154 [Deus qui non mortem set penitenciam desideras peccatorum, populum
tuum quesumus ad te converte propicius... (SGre 1007)

155 SACRA. Populum tuum quesumus omnipotens deus ab ira tua ad te confu-
gentem paterna recipe... (SGre 1008)

156 POST COM. Exaudi nos deus salutaris noster et intercedente beata dei ge-
nitricis Maria populum tuum... (SGre 1009)

34. En el manuscrit, en acabar l'ordre d'enterrament, ara perdut, devien seguir les misses de difunts.

35. Els textos dels n. 152-158 són afegits a algun posterior al text primitiu. Tots, però, n'imiten la lletra, menys el n. 158, que és escrit en la minúscula pròpia dels documents notariaus.

- 157 <LECCIO LIBRI IOB>. [Quare de <v>ulva aeduxisti me quia utinam consumptus essem nec oculus meus... (Job 10, 18-22)]
- 158 <LECCIO LIBRI JOB>. [Milicia est vita <h>ominis super terram, et sicut dies mercenarii dies eius...] (Job 7, 1-8)]

IN VIGILIA DEFUNCTORUM

- 159 LECCIO LIBRI IOB. Parce michi domine, nichil enim sunt dies mei. Quid est [h]omo quia magnificas eum... (Job 7, 16-21)
- 160 II LECCIO LIBRI IOB. Teddet anime maeae [vite mee], dimittam adversum me eloquium meum... /f. 13v/... (Job 10, 1-7)
- 161 III LECCIO LIBRI IOB. Manus tua fecerunt me et plasmaverunt totum in circuitu. Et sic repente... (Job 10, 8-12)
- 162 IIII LECCIO LIBRI IOB. Responde michi quantas habeo iniquitates et peccata. Scelera mea et delicta... (Job 13, 22-28)
- 163 V LECCIO LIBRI IOB. Homo natus de muliere breve vivens tempore repletur multis miseriis. Et fugit... (Job 14, 1-6)
- 164 VI LECCIO LIBRI IOB. Quis michi hoc tribuat ut in infernum protegas me et abscondas me donec... (Job 14, 13-16)
- 165 VII LECCIO LIBRI IOB. Spiritus meus adtenuabitur, dies mei breviabuntur et solum michi... et soror mea vermibus. Ubi est ergo [nunc prestolatio mea... (Job 17, 1-15)]

36

.....

36. Aquí acaba la part conservada del manuscrit. Al foli següent, que deuria ser l'últim, devia haver-hi el text de les lectures VIII-XII de les matines de difunts.

RESUM

Els fragments de sacramentari-leccionari Vic, Bibl. Episc., frags. I/5, procedeixen de la parròquia de Sant Boi de Lluçanès, i permeten de reconstruir part d'un manuscrit de gran format, de mitjan segle X, atribuïble a la mà del canonge osonenc Recared. Té tretze folis que contenen part de l'ordinari de la missa, del cànon, dels textos del temps d'advent, del santoral del mes de desembre, de Nadal-Epifania, de la quaresma, de la setmana santa, algunes misses votives, un ordre «Ad visitandum infirmum» que no és de tradició catalanonarbonesa, i les lectures «In vigilia defunctorum».

ABSTRACT

The fragments of the lectionary sacramentary Vic, Bib. Episc., fragment I/5 come from the Sant Boi de Lluçanès parish and allow to reconstruct partially a large manuscript written probably by the Osona canon Recared in the middle of the 10th century. It has thirteen folios containing part of the ordinary, the canon, the Advent texts, the sanctoral of December, Christmas-Epiphany, Lent, the Holy Week, some votive masses, an order «Ad visitandum infirmum» of non-Catalan-Narbonnesse tradition as well as the lectures «In vigilia defunctorum».